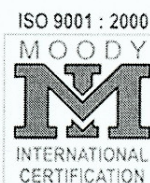

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

Приет с решение на ФС на факултет
ОБЩОИКОНОМИЧЕСКИ
Протокол № /

Утвърждавам:

Декан
Доц. д-р **Л. Йотова**

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Учебна дисциплина:		История на икономическите теории
Код на дисциплината:		B00000C0103
Образователно-квалификационна степен:		БАКАЛАВЪР ПО ИКОНОМИКА BACHELOR OF ECONOMICS
Статут на дисциплината		ЗАДЪЛЖИТЕЛНА
Област на висше образование:	3.	СОЦИАЛНИ, СТОПАНСКИ И ПРАВНИ НАУКИ (SOCIAL, ECONOMIC AND LAW SCIENCES)
Професионално направление:	3.8.	ИКОНОМИКА (ECONOMICS)
Специалност:	3.8.	ИКОНОМИКА И БИЗНЕС
Факултет:		ОБЩОИКОНОМИЧЕСКИ (GENERAL ECONOMICS)
Катедра:		ПОЛИТИЧЕСКА ИКОНОМИЯ
Хорариум:		60 часа лекции
Извън аудиторна заетост		90 часа
Кредити:		6 кредита
Титуляр:		Проф. д-р С. Тошкова, доц. д-р Б. Велев

ПРЕДПОСТАВКИ

Динамиката и сложността на съвременните икономическите процеси изискват от икономиста да е запознат с различните теории, които са в основата на всяка една икономическа политика и практика. Курсът по “История на икономическите теории” създава фундаменталната база от знания необходими за формирането на бъдещите икономисти. Изучава се първи семестър и няма изисквания за предварително изучавани учебни дисциплини.

АНОТАЦИЯ

Курсът по “История на икономически теории” е предназначен за студентите от бакалавърска степен от професионално направление икономика на УНСС. В съдържанието обхваща най-важните постижения на икономическата мисъл през античността и средновековието, аналитичен обзор на идеите на меркантилизма, възникване и развитие на класическата икономическа теория и основните направления на нейната критика – дребнобуржоазна, утопично-социалистическа и марксистка; немската-историческа и американско-институционална алтернатива в икономическото познание; основополагащите теории на икономическата неокласика; макроикономическата теория на Дж. М. Кейнс и неокейнсианството; базисните теории на икономическия неолиберализъм; теоретичните проблеми на социалогизацията и технологизацията на съвременната икономическа наука.

Език на преподаване:

Български

СЪДЪРЖАНИЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

А. ЛЕКЦИИ

№	ТЕМА	Часа
1	ПРЕДМЕТ, МЕТОД И ОБЩИ ПРИНЦИПИ НА СИСТЕМАТИЗАЦИЯТА НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ТЕОРИИ: SUBJECT, METHOD, AND GENERAL PRINCIPLES OF SYSTEMIZING ECONOMIC THEORIES а) предметът на историята на икономическите теории в търсенето на логиката и хронологичната структура на развитието на икономическата теория и оформянето на съвременния икономикс; б) методи и общи принципи на систематизацията на икономическите теории – историческите и същностните критерии на изграждане структурата и връзките на развитие и приемственост на икономическата теория.	2
2	АНТИЧНА И СРЕДНОВЕКОВНА ИКОНОМИЧЕСКА МИСЪЛ: ANTIQUE AND MEDIEVAL AGES ECONOMIC THOUGHT а) икономическата мисъл в страните на древния Изток; б) икономическата мисъл в древна Гърция – наченки на икономически анализ. Основни представители. д) древноримска икономическа мисъл – в търсене опорите на парично- разменното стопанство. Представители; развитие на икономическата мисъл в Средните векове- религиозно- авторитарния подход в концепциите за стопанството на А. Блажени и Т. Аквински.	2
3	МЕРКАНТИЛИЗЪМ – ИКОНОМИЧЕСКА КОНЦЕПЦИЯ ЗА РЕГЛАМЕНТ НА СТОПАНСКАТА ПОЛИТИКА В ПЕРИОДА НА ПЪРВОНАЧАЛНОТО НАТРУПВАНЕ НА КАПИТАЛА: MERCANTILISM: AN ECONOMIC CONCEPTION FOR ECONOMIC POLICY IN THE PERIOD OF THE INITIAL	2

	<i>ACCUMULATION OF CAPITAL</i> а) икономически условия, метод и общи теоретични принципи; б) представители на ранния и развития меркантилизъм в различните страни (Англия, Франция, Италия, Германия, Австрия, Русия).	
4	<i>НАЧАЛО НА ИКОНОМИЧЕСКИЯ КЛАСИЦИЗЪМ: BEGINNING OF ECONOMIC CLASSICISM</i> а) Англия - У. Пети – първи стъпки в науката; б) Франция – П. Боагилбер; физиократи – особен вариант на класически икономикс – първи опит за създаване на система – Фр. Кене, А. Р. Тюрго.	2
5	<i>КЛАСИЧЕСКИ ИКОНОМИКС: CLASSICAL ECONOMICS</i> а) А. Смит – методология в изследванията, теория за пазара, разделение на труда, теория за стойността, теория за работната заплата, печалбата и рентата; б) класическият икономикс и нашата съвременност.	2
6	<i>РАЗВИТИЕ НА КЛАСИЧЕСКИЯ ИКОНОМИКС: DEVELOPMENT OF CLASSICAL ECONOMICS</i> а) Д. Рикардо – методология в изследванията, теория за стойността, за разпределението, теория за парите и кредита, за свободната търговия, за кризите; б) методи и общи теоретични постановки – претенцията за развитие, подреждане и популяризиране на класическите икономически теории на Смит и Рикардо – Ж. Б. Сей, Фр. Бастиа, Т. Малтус, Джеймс и Джон Мил;	2
7	<i>ДРЕБНОБУРЖОАЗНАТА И УТОПИЧНАТА КРИТИКА НА КАПИТАЛИЗМА: PETTY-BOURGEOIS AND UTOPIAN CRITIQUE OF CAPITALISM</i> а) критика на безкризисното развитие на капитализма – концепцията за реализацията и кризите на С. Сисмонди и реформаторските планове на П. Прудон; б) идеите на социалната утопия от края на 18 и началото на 19 век – С. Симон, Ш. Фурие и Р. Оуен.	2
8	<i>ИСТОРИЧЕСКАТА ШКОЛА В ГЕРМАНИЯ – ОПИТ ЗА СЪЗДАВАНЕ НА НАЦИОНАЛНА СИСТЕМА НА ИКОНОМИЧЕСКА ТЕОРИЯ:</i>	2

	THE GERMAN HISTORICAL SCHOOL а) стара историческа школа – концепции и представители; б) нова историческа школа – концепции и представители;	
9	ИКОНОМИЧЕСКОТО УЧЕНИЕ НА КАРЛ МАРКС: THE ECONOMIC DOCTRINE OF KARL MARX а) обща характеристика на метода на Марксовата икономическа теория и основни етапи в творчеството на К. Маркс и Фр. Енгелс; б) основни трудове и икономически теории.	2
10	НЕОКЛАСИЧЕСКИ ИКОНОМИКС: NEOCLASSICAL ECONOMICS а) обща характеристика на метода на субективизма и маргиналния анализ; б) Австрийска субективна школа – представители, основни субективни категории. Теорията за пределната полезност и ценността; в) Англо-американска школа – изграждане на понятийния апарат на съвременния икономикс. А. Маршал – теорията за пазарната цена; А. Пигу – икономика на благосъстоянието; г) Лозанска /математическа/ школа – Л. Валарас и В. Парето.	2
11	АМЕРИКАНСКИ ИНСТИТУЦИОНАЛИЗЪМ И НЕОИНСТИТУЦИОНАЛИЗЪМ: AMERICAN INSTITUTIONALISM, AND NEO- INSTITUTIONALISM а) методология и основни теоретични принципи; формулиране на основното противоречие на епохата; б) трите направления на американския институционализъм - особености, представители и концепции – Т. Веблен, Р. Ели и Дж. Комънс, У. Митчел; в) неоинституционализъм – Дж. К. Гълбрайт – теорията за “Уравновесяващите сили”, “обществото на изобилието”, “зрялата корпорация” и “Техноструктурата”.	2
12	КЕЙНСИАНСТВО И НЕОКЕЙНСИАНСТВО: KEYNESIANISM AND NEO-KEYNESIANISM а) новите методологични подходи; “обща теория” на Дж. М. Кейнс – теоретична основа на практиката на държавно-монополистичното регулиране; б) неокейнсиански теории за икономическата динамика /	2

	Харод, Домар, Самюелсън, Хансен и др./ в) посткейнсианският модел за растежа и разпределението – Дж. Робинсън.	
13	НЕОЛИБЕРАЛИЗЪМ: NEOLIBERALISM а)обща характеристика; б)Фрайбургска школа – концепцията за “социалнопазарното стопанство” /В. Ойкен/; в) Лондонска школа – теорията за пазара на Фр. А. Фон Хайек; г) Чикагска школа – монетарната теория на М. Фридмън; д) неолибералната вълна в “икономиката на предлагането” и теорията за “рационалните очаквания”.	2
14	ТЕХНОЛОГИЗАЦИЯ И СОЦИОЛОГИЗАЦИЯ НА СЪВРЕМЕННАТА ИКОНОМИЧЕСКА ТЕОРИЯ. ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ОСНОВИ НА СЪВРЕМЕННАТА ФУТУРОЛОГИЯ: TECHNOLOGIZATION AND SOCIOLOGIZATION OF CONTEMPORARY ECONOMIC THOUGHT. THE ECONOMIC GROUNDS OF CONTEMPORARY FUTUROLOGY а) основни насоки на анализа на съвременното технико- индустриално и информационно развитие; б) теории за “индустриалното”, “постиндустриалното” и “информационното общество” – У. Ростоу, Ж. Фурастие, Р. Арон, Гълбрайт, А. Тофлър.	2
15	ПЕРСПЕКТИВИТЕ В РАЗВИТИЕТО НА СЪВРЕМЕННАТА ИКОНОМИЧЕСКА ТЕОРИЯ: THE MODERN ECONOMIC THEORY PERSPECTIVES а) новите реалности в икономиката, политиката, обществото и управлението на икономическите процеси в края на XX век – З. Бжежински, П. Дракър и др. б) Дж. К. Гълбрайт за миналото, настоящето и бъдещето на икономическата теория.	2

Б. СЕМИНАРНИ ЗАНЯТИЯ

№	ТЕМА	Часа
1	ПРЕДМЕТ, МЕТОД И ОБЩИ ПРИНЦИПИ НА СИСТЕМАТИЗАЦИЯТА НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ТЕОРИИ: SUBJECT, METHOD, AND GENERAL PRINCIPLES OF SYSTEMIZING ECONOMIC THEORIES а) предметът на историята на икономическите теории в търсенето на логиката и хронологичната структура на развитието на икономическата теория и оформянето на съвременния икономикс; б) методи и общи принципи на систематизацията на икономическите теории – историческите и същностните критерии на изграждане структурата и връзките на развитие и приемственост на икономическата теория.	2
2	АНТИЧНА И СРЕДНОВЕКОВНА ИКОНОМИЧЕСКА МИСЪЛ: ANTIQUAE AND MEDIEVAL AGES ECONOMIC THOUGHT а) икономическата мисъл в страните на древния Изток; б) икономическата мисъл в древна Гърция – наченки на икономически анализ. Основни представители. д) древноримска икономическа мисъл – в търсене опорите на парично- разменното стопанство. Представители; развитие на икономическата мисъл в Средните векове- религиозно- авторитарния подход в концепциите за стопанството на А. Блажени и Т. Аквински.	2
3	МЕРКАНТИЛИЗЪМ – ИКОНОМИЧЕСКА КОНЦЕПЦИЯ ЗА РЕГЛАМЕНТ НА СТОПАНСКАТА ПОЛИТИКА В ПЕРИОДА НА ПЪРВОНАЧАЛНОТО НАТРУПВАНЕ НА КАПИТАЛА: MERCANTILISM: AN ECONOMIC CONCEPTION FOR ECONOMIC POLICY IN THE PERIOD OF THE INITIAL ACCUMULATION OF CAPITAL	2

Идентификация на статуса: **ОДНК_7.1.3-3/** Версия 01/Изменение ____/____; стр. ____/____

7

Ниво на достъп: ☐ общодостъпен ☐ за служебно ползване ☐ поверителен ☐ секретен

	а) икономически условия, метод и общи теоретични принципи; б) представители на ранния и развития меркантилизъм в различните страни (Англия, Франция, Италия, Германия, Австрия, Русия).	
4	НАЧАЛО НА ИКОНОМИЧЕСКИЯ КЛАСИЦИЗЪМ: BEGINNING OF ECONOMIC CLASSICISM а) Англия - У. Пети – първи стъпки в науката; б) Франция – П. Боагилбер; физиократи – особен вариант на класически икономикс – първи опит за създаване на система – Фр. Кене, А. Р. Тюрго.	2
5	КЛАСИЧЕСКИ ИКОНОМИКС: CLASSICAL ECONOMICS а) А. Смит – методология в изследванията, теория за пазара, разделение на труда, теория за стойността, теория за работната заплата, печалбата и рентата; б) класическият икономикс и нашата съвременност.	2
6	РАЗВИТИЕ НА КЛАСИЧЕСКИЯ ИКОНОМИКС: DEVELOPMENT OF CLASSICAL ECONOMICS а) Д. Рикардо – методология в изследванията, теория за стойността, за разпределението, теория за парите и кредита, за свободната търговия, за кризите; б) методи и общи теоретични постановки – претенцията за развитие, подреждане и популяризиране на класическите икономически теории на Смит и Рикардо – Ж. Б. Сей, Фр. Бастиа, Т. Малтус, Джеймс и Джон Мил;	2
7	ДРЕБНОБУРЖОАЗНАТА И УТОПИЧНАТА КРИТИКА НА КАПИТАЛИЗМА: PETTY-BOURGEOIS AND UTOPIAN CRITIQUE OF CAPITALISM а) критика на безкризисното развитие на капитализма – концепцията за реализацията и кризите на С. Сисмонди и реформаторските планове на П. Прудон; б) идеите на социалната утопия от края на 18 и началото на 19 век – С. Симон, Ш. Фурие и Р. Оуен.	2
8	ИСТОРИЧЕСКАТА ШКОЛА В ГЕРМАНИЯ – ОПИТ ЗА СЪЗДАВАНЕ НА НАЦИОНАЛНА СИСТЕМА НА ИКОНОМИЧЕСКА ТЕОРИЯ: THE GERMAN HISTORICAL SCHOOL	2

	а) стара историческа школа – концепции и представители; б) нова историческа школа – концепции и представители;	
9	ИКОНОМИЧЕСКОТО УЧЕНИЕ НА КАРЛ МАРКС: THE ECONOMIC DOCTRINE OF KARL MARX а) обща характеристика на метода на Марксовата икономическа теория и основни етапи в творчеството на К. Маркс и Фр. Енгелс; б) основни трудове и икономически теории.	2
10	НЕОКЛАСИЧЕСКИ ИКОНОМИКС: NEOCLASSICAL ECONOMICS а) обща характеристика на метода на субективизма и маргиналния анализ; б) Австрийска субективна школа – представители, основни субективни категории. Теорията за пределната полезност и ценността; в) Англо-американска школа – изграждане на понятийния апарат на съвременния икономикс. А. Маршал – теорията за пазарната цена; А. Пигу – икономика на благосъстоянието; г) Лозанска /математическа/ школа – Л. Валарас и В. Парето.	2
11	АМЕРИКАНСКИ ИНСТИТУЦИОНАЛИЗЪМ И НЕОИНСТИТУЦИОНАЛИЗЪМ: AMERICAN INSTITUTIONALISM, AND NEO- INSTITUTIONALISM а) методология и основни теоретични принципи; формулиране на основното противоречие на епохата; б) трите направления на американския институционализъм - особености, представители и концепции – Т. Веблен, Р. Ели и Дж. Комънс, У. Митчел; в) неоинституционализъм – Дж. К. Гълбрайт – теорията за “Уравновесяващите сили”, “обществото на изобилието”, “зрялата корпорация” и “Техноструктурата”.	2
12	КЕЙНСИАНСТВО И НЕОКЕЙНСИАНСТВО: KEYNESIANISM AND NEO-KEYNESIANISM а) новите методологични подходи; “обща теория” на Дж. М. Кейнс – теоретична основа на практиката на държавно-монополистичното регулиране; б) неокейнсиански теории за икономическата динамика / Харод, Домар, Самюелсън, Хансен и др./	2

	в) посткейнсианският модел за растежа и разпределението – Дж. Робинсън.	
13	НЕОЛИБЕРАЛИЗЪМ: NEOLIBERALISM а)обща характеристика; б)Фрайбургска школа – концепцията за “социалнопазарното стопанство” /В. Ойкен/; в) Лондонска школа – теорията за пазара на Фр. А. Фон Хайек; г) Чикагска школа – монетарната теория на М. Фридмън; д) неолибералната вълна в “икономиката на предлагането” и теорията за “рационалните очаквания”.	2
14	ТЕХНОЛОГИЗАЦИЯ И СОЦИОЛОГИЗАЦИЯ НА СЪВРЕМЕННАТА ИКОНОМИЧЕСКА ТЕОРИЯ. ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ОСНОВИ НА СЪВРЕМЕННАТА ФУТУРОЛОГИЯ: TECHNOLOGIZATION AND SOCIOLOGIZATION OF CONTEMPORARY ECONOMIC THOUGHT. THE ECONOMIC GROUNDS OF CONTEMPORARY FUTUROLOGY а) основни насоки на анализа на съвременното технико-индустриално и информационно развитие; б) теории за “индустриалното”, “постиндустриалното” и “информационното общество” – У. Ростоу, Ж. Фурастие, Р. Арон, Гълбрайт, А. Тофлър.	2
15	ПЕРСПЕКТИВИТЕ В РАЗВИТИЕТО НА СЪВРЕМЕННАТА ИКОНОМИЧЕСКА ТЕОРИЯ: THE MODERN ECONOMIC THEORY PERSPECTIVES а) новите реалности в икономиката, политиката, обществото и управлението на икономическите процеси в края на XX век – З. Бжежински, П. Дракър и др. б) Дж. К. Гълбрайт за миналото, настоящето и бъдещето на икономическата теория.	2

МЕТОД / СТРАТЕГИЯ НА ПРЕПОДАВАНЕ:

Дисциплината “История на икономическите теории” се преподава като се съчетават традиционни и съвременни методи чрез изнасяне на лекции и провеждане на семинарни занятия, презентации и др.

САМОСТОЯТЕЛНА РАБОТА

Студентите работят с научни произведения, които са оригинални източници на икономическо знание. Възлагат им се задачи за самостоятелна подготовка, при което се създава възможност за аналитично и творческо мислене, като се придобиват практически навици и умения.

МЕТОДИ НА ОЦЕНЯВАНЕ

Оценката се формира по шестобална система, която при съотнасяне към ЕСТК може да бъде:

Отличен /6/	Много добър /5/	Добър /4/	Среден /3/	Слаб /2/
A	B	C	D	F
Присъждат се кредити както е по учебен план				Не се присъждат кредити

В крайната оценка се отразяват резултатите от: писмен изпит – 70%; участие в семинарни занятия, индивидуално задание, реферати, тестове и присъствие- 30%.

РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО

Студентите се запознават с основните постижения, както и с принципите на икономическото мислене, което им позволява адекватно да оценяват настоящата икономическа действителност.

Получаване на знания: изучаването на дисциплината “История на икономическите теории” дава една система от фундаментални икономически знания от различен характер - методологическо, позитивно (теоретикопознавателно), нормативно (на икономическата политика), историческо, научно, алтернативно, практическо и прогностическо естество,

Идентификация на статуса: **ОДНК_7.1.3-3/** Версия 01/Изменение ____/____; стр. ____/____ 11

Ниво на достъп: ☐ общодостъпен ☐ за служебно ползване ☐ поверителен ☐ секретен

което именно поради своите “качествени” характеристики ги прави необходима и съставна част от съвременната икономическа наука.

Придобиване на умения: курсът по дисциплината “История на икономическите теории” има за цел да дава основите на висша научна икономическа квалификация, да изгражда способността за теоретично мислене и научни обобщения, на умения за анализ, теоретично разбиране и оценка на научните и практико-приложни знания, на икономическата политика и практика, както в общ, така и частен специализиран порядък.

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ДИСЦИПЛИНАТА

Universite Lumiere – Lyon /Франция/, Goethe-Universitat Frankfurt am Main /Германия/, Universite Toulouse I /Франция/ и други европейски и световни университети

РЕКАПИТУЛАЦИЯ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ

Вид на занятията/заеетостта	Общ хорариу м	Хорариум, часа седмично	Извън- аудиторна заеетост	Общо
1. Лекции	30	2		32
2. Семинарни	30	2		32
3. Лабораторни				
4. Практически	1	1	10	12
5. Курсова работа				
6. Реферат	1	1	15	17
7. Индивидуално задание				
8. Междинен изпит/тест	2	2	10	14
9. Текуща оценка	2		10	12
10. Изпит	1	1	45	47
Общо	67	9	90	166

ЛИТЕРАТУРА

А. ОСНОВНА

1. Аристотел, Атинската полития. Хр. Ботев, С., 1993.
2. Бекярова, К., Велев, Б., Пипев, Ив. История на икономическите теории. Булвест 2000, 1999.
3. Бекярова, К., Велев, Б., Пипев, Ив. Световноизвестни икономисти. т. I, II. Булвест 2000, 1993 г., 1997 г.
4. Блауг, М. Големите икономисти след Кене. Абагар, В. Търново, 1993.
5. Бухолц, Т. Живи идеи от мъртви икономисти. Хр. Ботев, С., 1993.
6. Кейнс, Дж. М. Обща теория на заетостта, лихвата и парите. Хр. Ботев, С., 1993.
7. Рикардо, Д. За принципите на политическата икономия и данъчното облагане, Партиздат, С., 1981.
8. Смит, А Богатството на народите. Партиздат, С., 1983.
9. Тошкова, С. Икономическите алтернативи. С., Тракия, 1993.
10. Тошкова, С. Икономически теории, С., ИСК, 2010.
11. Тошкова, С. От първоизворите, Христоматия по история на икономическите теории.
12. Тошкова, С. Социалните предизвикателства в икономическата теория – преоценка на либералната парадигма, София, Стопанство, 2005.
13. Тошкова, С. Теории за глобалното бъдеще, С., Стопанство 2005.
14. Фридман, М. Немирството на парите. Дамян Янков, 1994.

Б. ДОПЪЛНИТЕЛНА

1. Антология экономической классики, I, II том, М. 1993
2. Бентон Ф, Консерватизмът, “Панорама”, 1992
3. Блауг М. Големите икономисти след Кейнс, “Абагар”, 1998
4. Блауг М. Экономической мысли в ретроспекции, М., 1994
5. Гълбарайт Дж., Икономическата наука в перспектива, “Хр. Ботев”, 1996
6. Дарендорф Р., Размисли върху революцията в Европа, “Център за изследване на демокрацията”
7. Веблен Т., Теория празного класа, “Прогресс”, 1984
8. Вебер М., Протестантската етика и духът на капитализма, “Хермес-7”, 1993
9. Вебер М., Ученият и политикът, “Микропринт” София
10. Мил Дж., Основы политической экономии, I, II, III, част, “Прогрес”, Москва
11. Фукуяма Фр., Краят на историята и последния човек, “Обсидиан”, София, 1993г.
12. Теофаст, Характери, “Народна култура”, София, 1980

СЪСТАВИЛИ: Преподаватели от секция "Социално-икономически теории"

Проф. д-р Светла Тошкова

Доц. д-р Боян Велев

Гл. ас. д-р Румен Андреев

Гл. ас. д-р Веселин Бояджиев

Гл. ас. д-р Веселина Атанасова

Ас. Маргарита Карачанова

Ас. Елка Сярова

РЪКОВОДИТЕЛ КАТЕДРА:
/Проф. д-р С. Тошкова/

ДЕКАН :
/Доц. д-р Л. Йотова/